

Ticari Yaptırımlar Rehberi

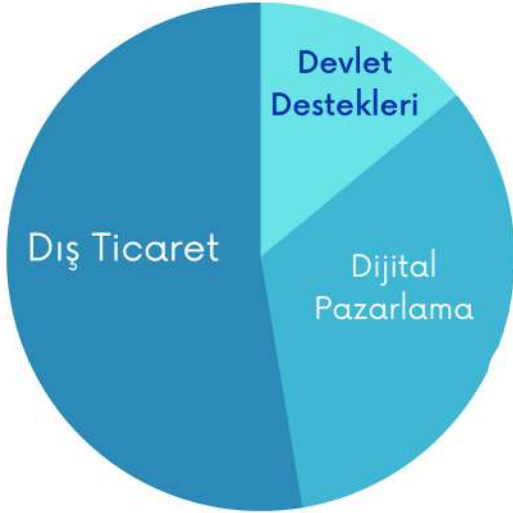
İÇİNDEKİLER

- 1.Önsöz
- 2.Yaptırımlar Nedir?
3. Yaptırımların şirketlere olası etkileri nelerdir?
4. Yaptırımlara rağmen ticareti sürdürmek mümkün mü?
5. Hangi Ülkeler Yaptırımlar Uyguluyor?
6. ABD Yaptırımları Nedir?
7. SDN Listesi Nedir?
8. ABD Yaptırımları Nasıl Takip Ediyor?
9. Yaptırım konu işlem nasıl belirleniyor?
10. Bu hususlara rağmen yaptırım uygulanan bir ülkeyle ticaret sürdürülebilir mi?
11. Sarraflık kanalı ile TR'ye gelen ihracat bedelinin muhasebeleştirilmesinde sıkıntı olur mu?
12. Banka kanalıyla yaptırımların sözkonusu olduğu alanda yapılan bir işleme ilişkin parayı ülkemize getirebilir miyim?
13. İkinci bir şirket kursam veya kurdursam, faturayı ona kessem, o şirket yaptırım uygulanan ülkeye ihracat yapsa olur mu? Malı yaptırım uygulanan ülkeye göndermeden başka bir ülkedeki firmaya göndersem, yaptırımlardan etkilenmez miyim?
14. İnsani Ticaret Nedir?
15. Yaptırım Uygulanan Ülkeden İnsani Ticaret Alanında Ürün Alsam Başka Ülkeye Satsam Olur mu?
16. ABD yaptırımları kaç yıl geriye dönük olabiliyor?
17. ABD Hazine Bakanlığının yaptırımlara giren veya girmeyen ürünlere ilişkin GTIP bazında yayınladığı bir liste bulunmakta mıdır?
18. Yaptırım uygulanan ülkede mukim Ticaret Müşavirlik veya Ataşelikler SDN listesi kontrolü yapabilir mi?

İhracat Mentorunuz

Küresel pazarları kazanmada devlet destekleri, dijital pazarlama ve ihracat danışmanlığıyla yanınızdayız.

Bize Ulaşın

İŞLETMENİZ EN ÇOK NEYE İHTİYAÇ DUYUYOR?

İşletmelerin

- %15'i devlet destekleri,
- %35'i dijital pazarlama,
- %55'i dış ticaret

konusunda desteğe ihtiyaç duyuyor.

BİZİ TANIYIN

İhracat Mentorunuz BAZ Girişim 2021 yılında Ankara'da ülkemiz firmalarına küresel pazarları kazanmada devlet destekleri, dijital pazarlama ve ihracat danışmanlığı hizmetleri sunmak üzere kurulmuştur.

ÖNSÖZ

Dünya ekonomisinde yeni korumacılık giderek artıyor. Bu yeni korumacılığın bir görünümü yaptırımlar olarak karşımıza çıkıyor.

Yaptırımlar, siyasi, askeri ve ekonomik hedeflerle bir ülkenin başka bir ülkedeki kişi ve kurumların davranışını değiştirmek üzere giriştiği ve yaptırım uygulanan ülkedeki yaşamın birçok yönünü etkileyen eylemler olarak nitelenebilir.

Yaptırımlara ilişkin ülkemiz firmaları arasında önemli bilgi boşlukları olduğunu dört yıl boyunca İran'da ticaret müşaviri olarak çalışırken görmüş birisi olarak yaptırımlara ilişkin doğru bilginin yayılması ve bu alanda geliştirdiğimiz uzmanlığı firmalarımıza sunmak için bu rehberi hazırladık.

Rehberi hazırlamadaki motivasyonumuz, yaptırımları doğru şekilde algılayan ve bu doğrultuda İran ve Rusya gibi ülkelerle işlemlerini yapan firmaların yaygınlaşması.

Rehberin ülkemiz dış ticaret ailesine faydalı olmasını dileriz.

Saygılarımla,

Abdullah OSKAY
BAZ Girişim Kurucusu

1. Yaptırımlar Nedir?

Yaptırımlar, bir ülkeye veya kişiye, belirli bir davranışı nedeniyle ekonomik veya politik baskı uygulamak için alınan cezalandırıcı tedbirlerdir. Bu tedbirler arasında ticari ambargolar, seyahat kısıtlamaları ve varlık dondurma gibi önlemler yer alabilir.

2. Yaptırımların şirketlere olası etkileri nelerdir?

Yaptırımlar, şirketleri doğrudan etkileyebilir ve çeşitli olumsuz sonuçlara neden olabilir. Örneğin, yaptırımlar nedeniyle şirketler ticari faaliyetlerini durdurmak zorunda kalabilir veya belirli ülkelere mal ve hizmet ihracatını durdurmak zorunda kalabilir. Ayrıca, yaptırımlar şirketlerin maliyetlerini artırabilir, yatırımcıların ilgisini kaybetmelerine neden olabilir ve şirketlerin itibarını olumsuz etkileyebilir.

3. Yaptırımlara rağmen ticareti sürdürmek mümkün mü?

Yaptırımlara rağmen ticareti sürdürmek mümkün olabilir, ancak bu genellikle daha zor ve daha maliyetli bir süreçtir. Şirketler, yaptırımlar nedeniyle kısıtlanan veya yasaklanan ülkelere iş yapmak istiyorlarsa, yaptırımların koşullarını ve kısıtlamalarını dikkate alarak iş yapma stratejileri belirlemelidir.

Bazı şirketler, yaptırımların neden olduğu zorlukları aşmak için özel lisanslar veya muafiyetler alabilirler. Ancak, yaptırımların ihlali ciddi sonuçlara neden olabileceği için, şirketler genellikle yaptırımları dikkatli bir şekilde yönetmek ve ihlallerden kaçınmak için özenli bir yaklaşım benimsemelidir.

4. Hangi Ülkeler Yaptırımlar Uyguluyor?

Uluslararası alanda birçok ülke birbirine yaptırım uygulayabiliyor. Bununla birlikte bizler en çok Birleşmiş Milletler, ABD ve biraz da AB'nin yaptırımlarını duyuyoruz. Birleşmiş Milletler yaptırımları daha çok siyasi. ABD ve AB'nin yaptırımları ise siyasetin yanı sıra ekonomik etkiler de doğuruyor. Dünya ticaretinin çok büyük bir kısmı Dolar ve Euro ile yapılıyor ve yaptırımlar finansal atom bombası gibi yaptırım uygulanan ülkeleri etkiliyor. Örneğin, tüm dolar işlemleri ABD New York üzerinden gerçekleştiği için bankalar, SDN Listesinde bulunan kişi ve kurumlar ile yaptırım uygulanan ülkelere ilişkin işlemleri gerçekleştiriyor.

5. ABD Yaptırımları Nedir?

ABD Yaptırımları iki türdür.

a. Birincil Yaptırımlar: ABD'li gerçek ve tüzel kişileri (yeşil kart sahipleri dahil), ABD'nin yurtdışında yatırımı olan şirketlerdeki çoğunluk hissesinin ABD'lilerde olduğu şirketleri bağlar. Yaptırımların ihlali halinde hapis cezasına kadar varan işlemler olabilir.

b. İkincil Yaptırımlar: TR gerçek ve tüzel kişileri de dahil olmak üzere diğer ülke vatandaşlarını bağlar. ABD'nin yaptırımları ihlal ettiğini belirlediği gerçek ve tüzel kişilere yönelik uygulanabilir. Eğer SWIFT sisteminde dolar kullanımı, şirketin ABD sistemlerini kullanarak (internet sitesinin domain ve hostingi bile olabilir) bu işlemleri yapması durumunda birincil yaptırımlara tabi kılınır. Bu da demektir ki, yaptırım ihlali nedeniyle ABD üzerinden geçen para transferlerinize el konulabilir veya işlemi yapmaktan ABD'li finansal kuruluş imtina eder veya parayı göndericiye iade eder.

6. SDN Listesi Nedir?

ABD, bazı kişi, şirket ve kurumları SDN adı verilen listeye eklemekte ve bu kişilerle ticari işleme girişen üçüncü ülke vatandaş-

larına da yaptırım uygulayabilmektedir. Firmaların işlem yaptığı muhataplarının da SDN listesinden kontrol etmesi önerilmektedir. SDN Listesinin haricinde de yasaklı kişi ve kurum listeleri bulunmaktadır.

7. ABD Yaptırımları nasıl takip ediyor?

En önemli takip SWIFT üzerinden yapılmaktadır. Dolayısıyla proforma faturalar dahil olmak üzere hiçbir şekilde Dolar kullanılmaması gerekli. Bunun dışında ABD, farklı istihbari kaynaklar kullanarak da yaptırımları uygulayabiliyor. Ayrıca, üçüncü kişilerin ihbarı kaynaklı da yaptırım incelemesi yapılabiliyor.

8. Yaptırım konu işlem nasıl belirleniyor?

ABD'nin farklı ülkelere yönelik yaptırımlarının ABD'li veya diğer ülke vatandaşları tarafından ihlalinin belirlenmesinde "belirgin işlem" kriteri uygulanmaktadır. OFAC bir işlemin belirgin işlem olup olmadığına karar verirken belge ve durumların tümünü dikkate almakta olup, aşağıdaki ölçütler doğrultusunda karar vermektedir.

- Boyut, sayı, işlemin sıklığı,
- Şekil, karmaşıklık, işlemin ticari amacı,
- Yönetim kademesinin işlemin tekrarı üzerindeki farkındalık düzeyi,
- İşlem ve bloke edilmiş kişi arasındaki bağ,
- İşlemlerin amacının yasaya uygunluğunun etkisi,
- İşlemlerin aldatıcı/yanıltıcı eylemleri içerip içermediği,
- ABD Hazine Bakanlığı'nın vaka bazında değerlendireceği diğer nedenler.

Bir vakanın belirgin olarak addedilip addedilemeyeceği, vakanın kendine has durumuna bağlı olmaktadır. Burada unutulmaması gereken husus, 40 bin dolarlık tek bir işlemle de yaptırım uygulanabileceğidir. Bir firmanın yaptırıma tabi tutulmasının sonucu, en iyi ihtimalle firmanın ve ortaklarının banka hesabı açamayacak, dolayısıyla ticari faaliyeti sürdürmeyecek duruma gelmesidir.

9. Bu hususlara rağmen yaptırım uygulanan bir ülkeyle ticaret sürdürülebilir mi?

Yaptırım uygulanan bir ülkeyle ticareti sürdürmek imkansız değildir. Yaptırımlar ticareti durdurmaz, sadece riskini ve maliyetini artırır. Firmalarımızın yaptırımlara rağmen yaptırım uygulanan ülke pazarında yer alabilme hususunda

- Ticarete konu ürünün yaptırımlar rejimi kapsamındaki konumu,
- Yaptırım uygulanan ülke pazarında ticaret yapılacak kişi ya da kurumların kim olduğu (SDN Listesine bilhassa dikkat edilmesi),
- ABD ile ilişkilerinin düzeyi,
- Firma sahiplerinin ABD vatandaşlığı (Green Card dahil),
- Firma sahiplerinin veya firmanın ABD'de varlıklarının olup olmadığı,
- ABD'li gerçek veya tüzel kişilerin firma ortakları arasında yer alıp almadığı,
- ABD'li finansal kuruluşlardan firmaya yönelik kredi akışının olup olmadığı,
- Firmanın SDN Listesine alınması durumunda bunun firma açısından ne gibi sorunlar doğurabileceği,
- Ticaretlerinde para transferinin nasıl olacağı,

konularında kapsamlı bir değerlendirme yapması uygun olacaktır.

10. Sarraflık kanalı ile TR'ye gelen ihracat bedelinin muhasebeleştirilmesinde sıkıntı olur mu?

Olmaz. Ülkemizde bankacılık alanında gelişmemiş veya uluslararası finansal sistemden dışlanmış ülkelere yapılacak ihracat gelirinin ülkeye getirilmesi zorunluluğu bulunmamaktadır. Muhasebe

kayıtlarında bu hususta herhangi bir sorunla karşılaşmamaktadır. Ticaretin önemli bir kısmı sarraflık mekanizması kanalıyla olmaktadır. Sarraflık mekanizmasının bölgede yaygın bir şekilde kullanıldığı bilinmektedir. Öte yandan, ABD'li yaptırım otoritelerinin sarraflık mekanizmasının kullanılmaması için çok ciddi uyarıları bulunmaktadır. Bu uyarıların göz ardı edilmesi durumunda gerçek veya tüzel kişilere yönelik yaptırım ihtimali ortaya çıkmaktadır.

11. Banka kanalıyla yaptırımların sözkonusu olduğu alanda yapılan bir işleme ilişkin parayı ülkemize getirebilir miyim?

Ülkemizdeki bankalar yaptırım uygulanan bir alanda para transferine aracılık etmez.

12. İkinci bir şirket kursam veya kurdursam, faturayı ona kessem, o şirket yaptırım uygulanan ülkeye ihracat yapsa olur mu? Malı yaptırım uygulanan ülkeye göndermeden başka bir ülkedeki firmaya göndersem, yaptırımlardan etkilenmez miyim?

Etkilenirsiniz. ABD, ilk veya ara satıcının son kullanıcı kontrolünü (end user) hem TR'de hem yaptırım uygulanan ülkede yapmasını beklemekte, yaptırım uygulanan ülke ile iş

yapan firmalardan basiretli bir tüccar gibi davranmasını istemekte, bilmiyordum mazeretine sığınmasını kabul etmemektedir. Malı başka bir ülkeye gönderip, oradaki aracı şirket vasıtasıyla yaptırım uygulanan ülkeye geçişini sağlarsanız bile ABD tarafından yaptırımlara ilişkin olarak nihai kullanıcı sorgulaması yapmış olmanız yine beklenir.

13. İnsani Ticaret Nedir?

Yaptırımlarda genelde yaptırımı uygulayan taraflar, yaptırım uygulanan ülkede halkı değil yönetimi hedeflediklerini, dolayısıyla insani ticaret denilen gıda, ilaç, tıbbi cihaz ve hijyen ürünleri gibi belirli alanlarda halka zarar vermemek amacıyla ticari faaliyette bulunulabileceğini ifade eder. Bununla birlikte, insani ticaretin yine de SDN Listesindeki kişi ve kurumlarla yapılmaması gerekir.

14. Yaptırım Uygulanan Ülkeden İnsani Ticaret Alanında Ürün Alsam Başka Ülkeye Satsam Olur mu?

Olmaz. Yaptırımların ana hedeflerinden birisi, yaptırım uygulanan ülkenin döviz rezervlerinin tüketilmesidir. Yapmak istediğiniz işlem ile yaptırım uygulanan

ülkeye döviz kazandırırınız. Dolayısıyla insani ticaret bile olsa bunun yapılması yaptırıma tabidir.

15. Yaptırım Uygulanan Ülkeye İnsani Ticaret Ürününe Bankalar Aracılık Eder mi?

Bankalar belirli şartlar altında yaptırım uygulanan ülkeye insani ticarete aracılık edebilir. Bu şartların en önemlileri, yaptırım uygulanan ülkedeki alıcının SDN Listesinde olmaması, ürünlerin ülkemiz limanları üzerinden geçmesi ve limanlarda bağımsız denetim kurumlarınca kontrollerinin yapılmasıdır. Bankalar genelde ülkemiz limanlarına uğramayan ürünlerin transit ticaretine aracılık yapmak istememektedir.

16. ABD yaptırımları kaç yıl geriye dönük olabiliyor?

ABD'nin yaptırımlara ilişkin işlemlerinde konu işlemin herhangi bir koğuşturma veya soruşturmaya tabi olmaması kaydıyla beş yıllık zaman aşımı bulunmaktadır. Bununla birlikte, yaptırımın konusuna göre zaman aşımı süreleri değişebilmektedir.

17. ABD Hazine Bakanlığının yaptırımlara giren veya girmeyen ürünlere ilişkin GTIP bazında yayınladığı bir liste bulunmakta mıdır?

Firmaların genelde Silahsızlanma Sözleşmeleri ekindeki listeler gibi liste beklentisi olsa da, böyle bir liste bulunmamaktadır.

18. Yaptırım uygulanan ülkede mukim Ticaret Müşavirlik veya Ataşelikler SDN listesi kontrolü yapabilir mi?

Müşavirlik ve Ataşeliklerin böyle bir hizmeti bulunmamaktadır. Bu hizmet için kapsamlı yazılım hizmeti temin eden firmalar bulunmaktadır. Bu tarz yapılardan hizmet alınmasında fayda olabilir.

Öte yandan, birçok kişinin yaptırım uygulanan ülkedeki Müşavirlik ve Ataşeliklerle temasa geçtiği görülmektedir. Halbuki doğru olan, yaptırım uygulayan ülkedeki Müşavirlikle temasa geçmektir. Örneğin, ABD yaptırım uygulayan ülkeyse Vaşington Ticaret Müşavirliğiyle temasa geçilmesinde fayda vardır.

BAZ Girişim

İhracat Mentorunuz BAZ Girişim, küresel pazarları kazanmada devlet destekleri, dijital pazarlama ve ihracat danışmanlığıyla yanınızda.

bazgirisim.com

+90 545 149 95 27